

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV Št. 29.
Kranj, 20. julija 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrletno din 10

Občinska seja v Kranju

Občinski proračun odobren. - Prevola prodana. - Računski zaključek Mestne hranilnice. - Poročilo kopališkega odseka

Poročila županstra

Na zadnji občinski seji, ki se je vršila v petek 12. julija, je g. župan Cesenj poročal, da je banska uprava potrdila občinski proračun za leto 1940/41. Spremenila ga je le v toliko, da je dovolila pobiranje takse na vozila samo za avtomobile, ne pa za kolesa. Keč v proračunu po pomoti ni bilo kritja za din 100.000.—, je proračun banovina popravila in izravnala na ta način, da je črtala letno anuiteto za Prevolo, (ki je itak prodana) in še nekaj drugih kreditov v manjših zneskih.

Društvo hišnih posestnikov je prosilo, naj se rajon, v katerem so nove hiše 20 let davka proste, razširi na vse Kranju priključene vasi. G. župan je pojasnil, da morajo pred razširitvijo tega rajona priključene vasi biti proglašene za klimatske kraje. Od te proglavitve naprej bodo nove hiše 20 let uživale davčno prostost. Seveda pa bodo kmetje v teh vaseh potem povrženi plačilu zgradarine, ki se bo v normalnih primerih sukala okrog 200—300 din.

Ukrepi za obrambo pred letalskimi napadi.

Da se zavarujemo pred napadi iz zraka, smo morali marsikaj ukreniti. Kranj spada v eksponirano območje in bi se v slučaju vojne moral izprazniti. V proračunu je bilo za te svrhe in naprave določenih din 280.000.—. Zlasti marljivo se je izvežbala in pripravila sanitetska ekipa. Tečajje sta vodila g. dr. De Gloria in dr. Novoseljski z velikim uspehom in so tečajniki zelo dobro izvežbani za nudenje prve pomoči, pa tudi gasilska četa ima redno nedeljske vaje, zlasti oni člani, ki niso vojaški obvezniki.

Tudi z deli za zaklonišča, se je že začelo. Eno manjše, zasilno zaklonišče se je zgradilo pri Majdiču, kjer se je izrabilo staro klet. Z opremo bo veljalo din 12.000.—. Pod Pahovo skalo je naravno zavetišče. Tu je največ posla dalo odvažanje materiala, sedaj pa ko bo prostor očiščen, bo v olepšavo kraja. Predvideno je še eno zaklonišče nekje v mestu. Kraj še ni izbran, najbrže pa bo napravljeno na Gasilskem trgu. Gasilska četa ima tu svojo ambulanto, pozneje pa se bo dalo porabiti za javno stranišče pod zemljo, saj v mestu sedaj ni nobenega javnega stranišča.

Kranj spada med ogrožene kraje. Pripraviti se mora vse potrebno za primer evakuacije, vendar načrt za ta primer še ni odobren. Izselitveni kraj za Kranj so Trebnje, v breziškem okraju, ki pa za izselitev ne bi prišel v poštev, ker so to pasivni kraji in pa brez posebne zaščite. Zato smo se odločili za predlog, da se Kranj izseli v vasi okrog Cerkelj. Ugotovilo se je, da bi se tam dalo po hišah pripraviti prostora za okroglo 1600 oseb. Trebnje bi prišle v poštev le za tiste, ki se hočejo že prej izseliti. Če je število teh preseljevalcev veliko motijo tudi premikanje čet. Po našem načrtu bi bilo treba preseliti okrog 1136 otrok do 16 leta. S tem bi seveda šli tudi starši. Od tega števila pa jih odpade kakih 500, ki so doma iz vasi in jih ne bilo treba izseliti, lahko bi ostali doma. Tako bi bilo potrebno poskrbeti za kakih 600 otrok ter za ostalo prebivalstvo in se bo za to porabilo v proračunu navedeni sklad, katerega je banovina že odobrila. Treba pa bo poskrbeti tudi za rezervno prehrano prebivalstva. Občina je že stopila v stik s Kmetijsko zadružno, ki je zagotovila, da

bo držala na zalogi določeno količino moke tudi proti poznejšemu plačilu.

Ceste

Kot znano grade skozi mesto modernizirano državno cesto. Ker delo počasi napreduje, se čujejo pritožbe. G. župan se je informiral in dognal, da je veliko inženirjev od „Slograda“ pri vojaki, ravnotako tovorni avtomobili. Ker je velik interes tudi s strani banovine, da se cesta dogradi, je tvrdka „Slograd“ obljubila, da bodo dela do jeseni izvršena. Poštna direkcija je sporočila, da bo položila k posloju nove pošte kable. Enako bodo položile kable KDE, na kar se bo lahko nemoteno tlakovalo mesto.

Poročilo finančnega odseka

Občinski odbor je soglasno odobril računski zaključek Mestne hranilnice za 47. upravno leto 1939. Račun bilance za dan 31. decembra 1939 je znašal din 55.998.629, 90; račun zgrube in dobička 3.205.994,21; splošni rezervni sklad din 1.713.470,15; pokojninski sklad din 1.192.242,37.

Občinski odbor je odobril predlog fin. odseka, da se ob cesti na Kokrico proda Ivanu Grmeku 284 kv. m sveta po din 11 od javne poti med njegovo in drugimi parcelami. Po tej ceni so bila tam ocenjena zemljišča za cesto. Grmek in sosedje bodo svoje parcele arondirali.

Poročilo kopališkega odseka

Poročal je obč. inženjer g. Brilly. Načrt za kopališče sta napravila g. arh. Vurnik in g. ing. Dimnik. Na podlagi tega načrta so bila težaška in zidarska dela, mizarska, instalaterska dela, krite s salonitom in tlak okrog bazena preračunana na din 1.589.097. V vsi točki pa niso bila všteta še razna dela potrebna za dovršitev. Ta načrt pa v podrobnostih ni bil izdelan in se je poverila poprava in izboljšava načrta ing. Mačku. Zunanepolitični dogodki so lani poletni delo skoro prekinili in se je do jeseni betniralo samo oba bazena. Po zimi je ing. Maček izdelal dva načrta, celotnega, ki obsega program vseh del, drugega pa, ki obsega najvažnejša dela to je: oba bazena, poslopje za blagajno, poslopje za filter in ogrevalne naprave in kabine. Kopališki odsek si je osvojil stalšče, da mora biti tisto, kar je zgrajeno, napravljeno prvotno, drugo pa se bo lahko gradilo sukcesivno. Ta spremenjeni oziroma dopolnjeni načrt je bil odobren mesca januarja, v tem času so se pa že zvišale cene materialu in delavske mezd. Kopališki odsek je sklenil, da se bazena, poslopje za blagajno in filter zgradi definitivno, kabine je pa nameraval napraviti začasno kar lesene, ker se je pa cena lesu zvišala in ni skoro nič manjša od cene opeke, se bodo sedaj tudi kabine definitivno zgradile, to je iz opeke.

Na podlagi popravljenih načrtov je občina razpisala licitacijo in oddala naslednja dela oziroma dobave za dovršitev kopališča: težaška in zidarska dela je dobilo podjetje ing. Pretnar za din 504.448.—; tesarska ing. Pretnar za din 171.122.—; dodatke za izvršitev kabin z opeko din 10.000.—; vodovodno inštalacijo „Stor“ za din 51.962.—; cevovod in kotlarno Korn za din 118.585.—; elektromotor in črpalko „Skoda“ za din 25.965.—; skakalno desko „Alpina“ za din 10.350.—; steklarska dela Hlebš za din 973.—; pečarska Oselj za din 2.800.—; filter „Gefia“ din 38.000.—; ključavničarska Martinčič za din 25.000.—; mizarska Nadižar za din 57.596.—; kleparska Pajer za din 42.530.—; pleskanje bazena Brunčič za din 50.000.—; pleskarska dela Grebenšek za din 31.000.—; izolacije, zračni cevovod din 11.000.—. Vsa ta dela so se oddala za skupno vsoto din 959.130,03.

Obračun s podjetnikom Kavko za začetna dela to je betoniranje bazenov in napravo kanalizacije izkazuje din 496.750.— izdatkov. Skupno se je porabilo za zemljišče, komisije, takse in izdelavo načrtov z gornjimi podjetju Kavka izvršenimi deli vred din 597.880.—. Če k tej vsoti prištejemo še stroške za zgoraj navedena dela oddana na licitaciji, vidimo, da bodo vse kopališke naprave skupaj stale din 1.557.010,03.

Za polnjenje obeh bazenov se bo porabljala voda iz vodovoda v množini 1820 kub. m. Stalno se bo prečiščevala v filtru brez izpraznitve bazena. Dnevno se bo dovajalo še 100 kub. m sveže vode. Stroški za črpanje vode v filter so predvideni na din 27 dnevno, poraba električnega toka, kemikalije in desinfekcija pa na din 100.—, skupaj din 127.— dnevno.

Po tem podrobnem poročilu je obč. odbor soglasno sprejel navedene spremembe in oddaje del.

Odobrila se je parcelacija zemljišč: Grašiču vulgo Blažunu na Klancu, ki bo napravil več

manjših parcel za delavske hiše, odstopil je tudi potreben svet za ceste; Klemencu Antonu na Jezer. c., ki je prodal del vrta indiharju; Celestinu Ladislavu v Struževem v 3 parcele; na Planini bo parcelirala Polak Ančka, na Klancu pa Majdič Marica še preostali del zemljišča.

Poročilo policijskega odseka

V domovinsko zvezo je bil sprejet Trdla Buhslav. V potrdilo predloženi novi tržni red je banovina vrnila v popravilo, češ da mora biti izdelan po vzorec, ki ga je banovina predložila.

Dne 18. avgusta bodo volitve v Kmetijsko zbornico. Na kranjsko občino odpadejo 3 volilci. Te mora izbrati obč. odbor. Ti volilci se morajo pečati s kmetijo. Občinski odbor je izvolil dosedanje 3 volilce: Strupija iz Čirčič, Pilarja iz Rupe in Novaka s Primskovega.

V zadnji točki dnevnega reda je obč. odbor sprejel pravilnik za osnivanje fonda za protiletalsko zaščito.

O pijančevanju, podoknicah in še kaj

V zvezi s poudarjanjem naše narodne zrelosti in odpornosti se mnogo govori tudi o treznosti, o kateri ponovno trdijo vsi, ki jim je bodočnost naroda mar, da predstavlja največje rano na našem narodnem telesu. Imeli smo celo treznostni teden ki je imel namen, da med široke ljudske sloje zanese misel o pobijanju alkoholizma med nami; naši narodni predstavniki in ostali javni delavci so izrazili željo, naj ne ostane le pri besedah, temveč da čimprej besede postanejo dejanja.

Prav v teh negotovih dneh se čisto poudarja in podčrtava ter opominja naše ljudstvo, da bomo le moralno visoki, trezni in razsodni mogli prenašati vse tiste težke dni, ki nas morda še čakajo. Zato se nam ne zdi odveč, če kratko opozorimo na neko dejstvo, ki je v zvezi z morebitnim dvigom naroda in v zvezi z našim proslulim pijančevanjem.

Marsikje obstaja pevski zbor bodisi fantov, bodisi komu ali pa obojih skupaj; marsikje se tudi boljši pevci zbero po lastni iniciativi v kak kvartet ali kaj podobnega. Oboji pa imajo običajno iste namene; enkrat pojo nevesti, drugič komu, ki gre k vojakom, tretjič zopet komu za god; tako bi te podoknice ne bile nič napačne, če bi le pri njih ostalo. Oni pa, ki so mu peli, se mora izkazati in pevce seveda povabi na kozarec vina.

Tako se podoknice nadaljujejo ob bolj ali manj obilni pijači in jedachi najprej v hiši slavljenca, končajo pa se čisto v gostilni šele pozno v noč, če še ne proti jutru. Vino pa seveda ne ostane brez vpliva na človekovo osebnost razpoloženje; spravi ga v dobro voljo, ki jo vinjeni kaže na zunaj s precej glasnim govorjenjem, vpitjem, rjovenjem in razgrajanjem. S tem pa tisti, ki je še pred kratkim v svečanem razpoloženju pel podoknico, moti nočni mir in kratki ostalim soprebivalcem nočni počitek.

Taki in podobni slučajji pa predstavljajo velik vpliv alkohola na človeško družbo in njegovo delovanje; ker so namreč take podoknice pogosto na vrsti, kajti jubileji oz. priložnostni dnevi niso redki. Zato se je navada dolgotrajnega popivanja, bučnega razgrajanja ter kaljenja nočnega miru že precej posplošila, seveda na škodo našemu narodnemu napredku in ugledu sploh.

V času, ko toliko ljudi prestaja žalost, preganjanje in trpljenje, v času, ko bi morali popolnoma trezni in razsodni zreti v bodočnost, taki primeri, ki se dogajajo povsod, v mestu, trgu, vasi ter med vsemi sloji, — glasno kličejo in nazorno kažejo, da smo še premalo zreli kot kulturni narod, da s takimi dejanji rušimo narodno skupnost, povezanost, in moč, da v nas ni prave miselnosti in pravega gledanja na svet in na vse, kar se na njem dogaja. Ko na eni strani zahtevamo toliko in toliko svobode in v javnem in političnem življenju sploh, ko se zanašamo na svojo moč

in podjetnost, pa na drugi tako neumno in otročje dokazujemo svetu, da nikakor nismo zmožni resno voditi in zgrabiti dela in nalog, ki so nam zaupane.

Se bolj žalostno pa je to, da je moči najti med takimi podokničarji celo javne kulturne delavce, ki zaradi svojega položaja v družbi postanejo v večini slučajev celo organizatorji. Mislimo, da taki, ki so vendar v šolskem in v izven šolskem življenju slišali toliko vzpodbudnih besed o protialkoholnem delovanju in so vsekakor imeli kdaj možnost opazovati žalostne posledice ravno v takih primerih, nikdar ne bi smeli zavzemati mest, ki jih imajo; med takimi ne bi smeli nikdar opaziti kakega učitelja ali drugega pedagoga sploh, ki v šoli govori mladini o idealni borbi zoper alkoholizem, v dejanjih pa se izkaže drugačnega. Kako neki more mladina spoštovati takega predstojnika, če se zaveda, da se niti on noče ravnati po besedah, ki v šolski sobi tako lepo zvene. Zato proč s takimi, ki niso mladini za zgled.

Misli, ki smo jih navezali, je možno še naprej razpletati. Hočemo nakazati le pot čiščenja v tej smeri. Treba bo vsekakor še temeljitega in korenitega dela, veliko moči in še mnogo besed in ukrepov, da se take razvade polagoma zatro in odpravijo.

† Muri Ignacij

Na Jezerskem je v nedeljo umrl v visoki starosti 84 let veleposestnik g. Ignacij Mari, ki je bil daleč okrog poznan kot dober gospodar in ugleden mož. Pol stoletja je gospodaril na Murijevi domačiji, ki je že več sto let v posesti tega rodu. Njegov brat bivši deželni poslanec je postavil Kazino ob glavni cesti, ki stoji na Murijevem zemljišču. Pokojni Ignacij Muri je bil dolgo vrsto let župan in cerkveni ključar. V srečnem zakonu s soprogo Magdo se mu je rodilo 16 otrok, od katerih je še 10 živih, 6 fantov in 4 dekleta. Vsi so dobro preskrbljeni in na uglednih mestih. Od sinov je eden duhovnik, drugi inženir, tretji je poštar, dva gospodarita doma. Hčere so večinoma poročene, najmlajša Magda se je lani poročila z odvetnikom g. dr. Megušarjem iz Kranja. Posebna značilnost za pokojnega Murija je bila ta, da je hodil vsak dan z ženo k sv. maši, če mu je le dopuščalo zdravje, oziroma delo. Pred nedavnim časom je posestvo izročil sinu Ivanu in je sam užival zasluženi pokoj. Naj dobri, verni mož počiva v miru, sorodnikom naše globoko sožalje.

V desetih dneh sedem pogrebov

Ze dolgo ni bilo zetev smrti na Jesenicah tako obilna kot v zadnjem tednu. Čeprav ima župnija okoli 7000 duš in je velik del Jeseničanov zaposlenih v železarski ali drugi jeseński industriji oziroma obrti, ki nudi vsekakor veliko možnosti nesreč, da se lahko smatra rodovitna njiva smrti, je vendar sedem smrtnih slučajev v desetih dneh za take Jesenice neobičajno veliko. Sicer se pa nobeden teh smrtnih slučajev ni pripetil pri delu.

Kdor se je udeležil ali vsaj opazoval teh sedem pogrebov, kdor se je zamislil v ozadje vzrokov teh smrtnih slučajev, je mogel ugotoviti, da so Jesenice svet v malem: karkoli do brega ali slabega je na svetu, srečaš od vsega tega nekaj tudi na Jesenicah; izmed sedmih smrtnih slučajev imamo dva izmed vrst častljivih Jeseničanov, ki so po svoji poštenosti, značajnosti, vernosti in delavosti bili obče znani in spoštovani. Njihova lepa smrt je bila primeren zaključek dobrih del polnega življenja. Odsli so v večnost, da prejmejo plačilo blaženega miru, ki so si ga zaslužili z zvestim izpolnjevanjem svojih dolžnosti. Na dan naravne žalosti, ki se nas poiašti ob ločitvi od dragih, je vendar ob taki smrti tudi občutje blažilne tolažbe, krščanske sreče in veselja.

Izmed sedmih smrtnih slučajev smo imeli tudi dva najžalostnejša: samomor in umor. Nihče nima pravice soditi, ker si je sodbo po besedah sv. apostola Pavla obdržal Bog sam. Zato tudi mi ne bomo sodili. Po besedah sv. pisma je Bog sicer neskončno strog in pravičen, toda je po istem pismu tudi usmiljen nad vse. Apelirajmo tudi v teh slučajih na to neskončno božje usmiljenje. Bilo bi pa zelo napačno, če iz teh žalostnih slučajev ne bi povzeli koristnega nauka. Morda je božja previdnost pripustila oba nesrečna in žalostna slučaja, da nas opovari in opozori na vzroke, ki privedejo do takih strašnih zaključkov človeškega življenja. Nikar ne tiščimo po nojevo glavo v pesek, da ne bi videli nevarnosti. To nas ne bo rešilo. Ni treba, da bi tu navajali vzro-

ke teh strašnih dogodkov. Vsak količjak pošten in nepokvarjen jih bo našel sam. Vsi jih poznamo. Kar pomislimo: zakaj je pa bilo življenje Čudrove Mince in g. Tancerja — na katero dva smo že zgoraj mislili — nezdružljivo niti z lahno mislijo o kakem samomoru ali umoru?

Od ostalih treh smrtnih slučajev sta dva otroka, ki sta umrla kmalu po rojstvu. Zadnji slučaj smrti se je pa pripetil pri športu. Ugasnilo je življenje v najlepši mladosti pri nesrečnem skoku pri kopanju. Odprta noč in dan so groba vrata ali dneva ne pove nobena pratka. Tudi šport, ki naj bi bil vir zdravja, je lahko vrelec smrti.

Drobne novice z Jesenic

Nož je pet minub nedeljo zgodaj zjutraj na Cankarjevi cesti pred kašto. Družba vinjenih moških in ene ženske se je vračala iz Kazine. Pred kašto se je za trenutek odstranil od te družbe tov. delavec Pintar Anton. Kmalu je zavpil na pomoč in dostavil: "Nož pojel!" Nož je Pintarju presekal glavno žilo in je kmalu nato v bližnji bolnici izkrmavel. Polcija je aretirala vso družbo in takoj drugi dan ugotovila krivca. Tudi morilec je tovarniški delavec in kakor umorjeni — družinski oče. Jeseničani z gnusom obsojajo odvraten zločin, ki je omaževal vsa okolice.

Pogreb Cirila Novaka. Pred dvema tednoma je napravila vajeniška šola KID zlet v Maribor, katerega se je udeležil tudi absolvent te šole Ciril Novak. Pri kopanju v Dravi je Ciril tako nesrečno skočil, da si je zlomil vreteno v tilniku. V petek dne 12. julija je v Mariboru umrl. Naslednji dan so ga pripeljali na Jesenice, kjer je bil v nedeljo popoldne pokopan s kar najlepšo pogrebno svečanostjo. Krekovo prosvetno društvo in fantovski odtsek in deklški krožek so se udeležili pogreba tudi z zastavami. Na zadnji poti ga je spremlila vsa vajeniška šola z učiteljstvom. Igrala je godba Krekovega prosvetnega društva. Na grobu so se poslovili od rajnega Cirila ravnatelj vajeniške šole g. inž. Bandel, g. Florjančič v imenu obratnega delavstva, g. Poženel Riko v imenu igralcev, g. kaplan Pogorelec pa kot

duhovni vodja fantovskega odseka. G. kaplan je podčrtal iz Cirilovega življenja njegovega verskega duha. Cirilovo versko življenje nas navdaja ob njegovi smrti z krščanskim veseljem in smemo soditi, da ga je Bog vzel k sebi, ker je bil v nevarnosti, da bi ga kdo odtujil od Boga. Ciril, počivaj v miru in bodi iz nebeških višav v pomoč svojim dragim domačim in priprošnjik pri Bogu tudi za svoje tovariše!

Dijaki igrajo v nedeljo dne 4. avgusta zvečer na odru Krekovega prosvetnega društva. Razor dijaški odtsek Krekovega prosvetnega društva, pripravlja že dalje časa Cankarjevo dramo "Jakob Ruda". Na imenovano nedeljo jo odigra pred jeseniškim občinstvom. Razorši so letošnje počitnice močno razgibani. Poleg priprav za igro imajo tudi redne študijske sestanke s predavanji.

Fantje — mladi so v nedeljo dne 14. julija nameravali napraviti na Jezerko izlet s kolesi. Radi pogreba brata Cirila Novaka so pa šli samo do Preddvorca, da so se mogli pravočasno vrniti.

Zlet Dekliške Marijine družbe se vrši prihodnjo nedeljo (21. julija) k Sv. Joštu nad Kranjem. Odhod z Jesenic z vlakom ob tričetrt na šest zjutraj. Po prihodu bo na vrhu sv. maša.

Še o nesreči pri Jeperci

V nedeljo dne 26. junija 1940 popoldne okrog 6. ure se je peljal Kuralc Anton ml. delavec doma iz Godešiča po betonirani cesti v smeri iz Medvod proti Jeperci. Približno v sredini tega odseka se nahaja na desni strani tik gozdčka mala branjarija, kjer se prodajajo sveže jagode. Tam je mladi Anton opazil svoje prijatelje in je imel namen istim se pridružiti. Pričel je svoje kolo obračati iz desne strani ceste proti sredini, da bi s tem lažje zavil iz ceste. Ravno v tem trenutku je privozil za njim v isti smeri iz Medvod z osebnim avtom, g. Demšar Dušan sin posestnika in gostilničarja iz Ziri z veliko brzino, ki je najbrže imel namen prehiteti mladega Antona, katerega je v tem trenutku njegov avto zadal od zadaj in ga vsled brzine vrkel tako, da je mladi Anton padel na sprednji del avtomobila in mu pri tem polumilo rebra, usodni udarec pa je dobil na zadnjem delu glave. V trenutku nesreče je pihal močan veter, vsled čuma drevja v gozdčku ni mladi Anton slišal za njim prihajajočega avtomobila, avtomobilist pa tudi ni dal nikakega signalnega znaka, da bi s tem opozoril kolesarja. Mladi Anton je takoj po nesreči izdihnil.

† Davorin Tancar. V torek dne 16. julija zjutraj so Jeseničani z začudenjem opazili na hiši znane Tancarjeve gostilne v bližini kolo-dvora črno zastavo. Prejšnji večer ob osmih je zatisnil za vedno oči g. Davorin Tancar. Na smrt je bil že dalje časa pripravljen. Prejšnjo jesen je je kar nekam s sigurnostjo pričakoval. Toda močna gorenska narava se mu je, da je 70 letnico še kar nekam dobre volje obhajal. V torek zvečer je pa nenadoma izdihnil. — G. Tancar je bil po rodu revnih staršev, toda s pridnostjo in poštenostjo in ko se je poročil, ob pomoči svoje žene je napredoval tudi v blagostanju do uglednega položaja. Ljubil je zlasti petje. To se je videlo tudi pri pogrebu dne 17. julija. Njegovi pevski tovariši in učenci so se pridružili množicam njegovih znancev in prijateljev ter se s pesmijo poslovili od njega in mu s pesmijo želeli večni maj in večno pesem! Naj v miru počival! Spoštovani družini naše sožalje.

Počitniške kolonije vajencev. Vodstvo kolonije jeseński vajencev obvešča vajence, da je zaenkrat na razpolago 1500 dñ za kolonije. To je seveda veliko premalo. Nekaj vlog za podporo je še nerešenih. Zaenkrat slabo kaže. Vendar še ni izključeno, da ne bi mogli uspeti. Vodstvo.

V nedeljo moto-dirke na Jezerški vrh

Začgorske dirke na Jezerški vrh, katere prireja I. Gorenjski Moto-klub in ki se vrše v nedeljo dopoldne, vlada veliko zanimanje. Dosedaj je prijavljenih 36 vozačev. Avtomobil Ljubljana bo dal 6 vozačev, MK Hermes 8, MK Ilirija 6, pričakujejo se pa še prijave MK Maribora in I. Hrvaškega Moto-kluba. V odmoru se vrše dirke kolesarske sekcije I. GMK. Od prvega vlaka, ki prihaja v Kranj ob poli sedmi uri, bo vozil na Jezerko poseben avtomobil. Vožnja semintja bo stala 25 din. I. Gorenjski moto klub bo postavil na štart 15 vozačev. Vozil bo lanskoletni prvak Vinko Bar in letošnji prvak na dirkah k Sv. Križu Koritnik. Precej ostra barba bo med Šiško in Chlah-fem. Šiška je predlanskim zmagal s časom 4 minute 25 in dve petinki sek. S tem si je pridobil prehodni pokal, katerega pa mu je lani vzel Chlahč od Avto kluba Ljubljana, čeprav je bil njegov čas za 3 sekunde slabši od Šiškegova. Kolesarjev bo tekmovalo 25. Razdelitev nagrad bo popoldne ob 5 uri v hotelu "Kranjski dvor" v Kranju. Govorice, da je avtomobilistom dostop na Jezerški vrh prepovedan, so neosnovane in je dostop vsakomur svoboden.

Ivan Oman: 6

SIROTA MARTA

(Dalje)

Vrt je bil razkošen kot miza za svatbo pripravljen.

Strmela je Marta in se čudila. V božajočih sapah so se pozibavali rdeči nageljni cvetovi in kot odprte rane krvaveli v soncu. Rdeča preprega čez gosposko mizo pogrnjena. Tam dalje tulipani vseh vrst in bogate hlačinte za njimi; cvetoči grmi v soncu pa so pozdravljali gosta z vabljivimi pozdravi opojnih vonjav. Marto je vse to zelo prevzelo in skoro upala ni dalje. Stari vrtnar pa se je dobrodušno smehljaj, ko je videl, kako je Marta kar na mestu opazovala te grde pisane cvetove. Potem je požugal Sašu, ki je hotel trgati cvetove.

"Morda bi se tule res privadila," je dejala Marta sama pri sebi in se nasmehnila v srcu. Potem je hotela med grde, pa je gospa klikala h kosilu.

Za Marto je bil pripravljen obed na posebni mizici v kuhinji.

"To je torej tvoj prostor, Marta," jo je gospa veselo nagovorila.

"Krasen vrt imate, gospa," je Marta oživela.

"Kajne, da je lep," je pritrdila gospa Vrbnikova in odšla v obednico.

*

Oddahnila se je Marta, ko je zaprla vrtna vrata in zopet stopala po beli cesti s soncem potreseni. Še pot si je obrisala s čela in zelo utrjena je bila. Zdelo se ji je, da je zelo veliko vredno, da more spet proti domu, proti klopici in v prijazen sončen dan.

"Saj je to tako strašno in tako težko, ko iz morečih dni greš z veseljem kot na veselico proti velikemu in svetlemu novemu domu, ki iz daljave steza svojo roko, da te zvabi in v lepe sanje zaziblje, pa tako nanese, da pri prvem srečanju ostro zareže njegov mrli pozdrav. Beračiti moraš s palico pod roko, da smeš skozi temno vežo, smehljati in priklanjati se gospodu, ki pes s hripavim jezikom liže po licu. Joj! Cesta je slišala te težke vzdihne in tudi trave ob robu poleg meje. Potem je

še mislila o vsem, kar je doživela v teh urah in približala se je hrastovemu gozdčku. Naposled je stopila vanj. Tam je sedla in se naslonila na debelo hrastovo deblo, da se je lahko prav lepo razgledala naokoli. Tam daleč za posejanim poljem in valovitim bregovi onstran so sanjali v toplim vetru borovi gozdovi, skrivnostno temna zavesa za neizmerne zaklade, zakopane v njih. Marta je z veliko željo gledala tja, da bi s pogledom prodira v ta skrivnosten svet in mislila je na brata Marka, ki vse svoje dni dela in sanja pri kmetu Boštjanu o svetu, ki poje in vabi tam nekje za temi gozdovi.

Potem ji je plaval pogled po travnikih, kjer so se šmarni križi in marjetke v soncu smejale in njih veliki cvetovi so se v vetru skrivali med visoko travo, še petje murnov se je prijazno podalo temu pretakanju življenja in potočnice so ob močvirnatih robovih med velikimi peresi kot rumene luči radovedno škilile v svet.

"Oj..." in predrnila se je Marta in se odtrgala od vsega tega bogastva življenja.

Kar pozabila je na vse ono doživeto v prejšnjih urah in sedaj ji je vse zopet oživelo, ko je ujela tam preko travnika Vrbnikovo hišo.

"Sedaj je pa zopet več sonca tam in okna zgoraj ne gledajo tako črno, da je človeka bilo kar strah. O, saj kar pomalem pomozikujejo. — Gospa je dobra, blaga in prekrasen je vrt. Tisti rdeči nageljni in cvetoči grmi za njimi je še mrmrala. Pri tem pa se je spomnila svojih jutranjih sanj in radovedna je postala, če imajo tam doli res gugajoče se, mehke stole.

Tako je zbirala le svetle misli in vse, kar ni spadalo k veselemu razpoloženju, je pomaknila v stran. Še Jerneja je spojila s to gosposko hišo in kar smehljala se je, ko je gospa pravila, da bi se Jernej težko odtrgal od njih in da bilo njim hudo in tudi njemu. — Tudi ti se boš tako vradila. Ako se nekega dne odtrgaš, ti bo težko, zelo težko, — se je spomnila Marta gospejnih besed.

Na robu gozda se je poslavljala od Vrbnikovine in zdelo se ji je, da jo zopet zelo, zelo vabi. Kar omamljena je bila Marta kot škrjanec v pomladnem jutru, ki ves pijan leti

proti soncu vse dalje, dalje v bleščave, dokler ves oslepljen ne pade v ozare.

Tako je bilo z Marto; kdo bi zameril bolni mladosti!

Osamela klopi je pozdravila Marto pristržno in ljubeče, kot zna pozdraviti le dom, ki se zaraste globoko v srce. Še Jerneja je počakala tam in mu povedala, da je bilo nerodno in težko, pa da se ni preveč dobro počutila tam doli.

"Nič si ne delaj težkih misli in ur vsled tega. Prvi koraki so težki, boječi, sčasoma pa se koleno privadi upogibati in potem gre zlahka dalje."

Še je šla kot je Jernej svetoval drugi dan in potem dve leti hodila, pa se je vedno rada, zelo rada vračala h klopici in č očetu, ki je večkrat posedal tam. Oče je v teh dveh letih precej opešal in rake so se mu tresle, da ni več zmogel težjih del. Življenje mu je presneto obdelalo rake in vsi kri izpilo iz njih in vse mešo izsušilo, da so ti suhi, koščeni prsti sličili prstom mrtvega človeka, posebno še, ko je imel zvečer v postelji sklenjene v molitvi.

Veliko da je moral v vsem svojem življenju prestopiti, je menila Marta sama pri sebi, ko je gledala to usihajoče življenje.

Pa vselej je ta dobri oče sprejel Marto z nasmehom, ko se je vrnila od Vrbnikovih. Precej je oživel takrat, ko je Marta prvič šla tja doli, saj ji je bil vsaj pramen luči vržen v njene mračne dni in v teh dveh letih se mu je še tisti trpeči kot ob ustnicah nekoliko ublažil. Nekoč je zelel: da bi vsaj ne bila prikljenjena za vse življenje med puste sence. No, Marta je odhajala in laže mu je bilo.

V zimskih dneh, ko oče ni hodil na delo, Marta pa ne k Vrbnikovim, sta v izbi skupaj preživljala samotne ure. Takrat sta se razgovarjala o minulem in vsak po svoje sanjala in pričakovala prihodnjih dni: Marta z mladostno smelostjo v lepih očeh, oče Mihael z zrelim dognanjem v obrazu.

Minule so ure čakanja in zavcela je pomladna roža. Lucija se je pripravljala za svoj dom, ki ga je mislila ustvariti nekje v drugi vasi. Očeta je spočetka malo zadelo, potem pa je dobro pomislil in preudaril:

"Naj gre sreče iskat v svoj svet. Bog ji blagoslovi njena pota! Saj smo še trije in dom naš bo še živel."

Za Marto je bila to tretja pomlad, odkar jo je gospa Vrbnikova povabila na svoj dom, ko je sedela nekega jutra tam na klopici. Da, tretja pomlad, ki je zavela zelo zgodaj med gozdovi pa se približala vsem in odtod že poljem nesla svoj pozdrav. Potem so česnje zacvetele in cvetovi so se usipali v nekaj dneh in mrli, le one divje so se še belile v gori in se tako odkrivale in ponujale dečkom svoj grenak in droben sad, ko bo zorel.

Marta je mnogo te pomladi užila. Hodila je doli dan na dan. In videla je snegove, ki so se topili ob robu gozdov, potem bele česnje med hišami in nageljne na gredah in jasmínove grme.

Tisti pomladni dan je šla zopet opirajoč se na palico, in sonce je toplo sijalo in oblaki so se topili na sinjem nebu. Zlate lase ji je gladil topel, mehah veter. Potem se je zapletel z večjo silo v vrhove mladih hrastov in zašumelo je nad njo.

Zatopljena v to trepetanje listov, bi bila Marta skoraj preslišala ropot voza in udarjanje konjskih kopit, ki je prihajalo po cesti. Kar hitro se je še zadnji čas obrnila nazaj in stopila k strani.

Lep, črn voz, podoben kočiji se je ustavil prav blizu nje. Gospod Marjan se je priklanjaj kar na vozu in se smehljaj.

S tem medenim smehom jo je že včeraj dopoldne pozdravil, ko je bila ravno na vrtu in je prišel tja s svojo mamo, gospo Vrbnikovo. Po več letih se je vrnit iz velikih mest in Marta je prvič videla tega veselega gospoda Marjana.

"To je pa Marta; prav tako že privajena tu na našem domu, kot bi bila naša," je gospa hitela pripovedovati Marjanu.

Da ga zelo veselijo, da jo je spoznal, se je izrazil in podal roko tudi Marti. Nerodno ji je bilo in je skrivala palico ter začutila v obrazu, da je močno zardela.

Marjan in gospa pa sta se zelo gosposko in sladko smejala.

(Dalje prihodnjic).

Delavski obzornik

Občni zbor Pokojnin. zavoda v Ljubljani

Umetna resolucija nameščenske skupine

V nedeljo dopoldne se je v dvorani delavske zbornice v Ljubljani vršil občni zbor Pokojninskega zavoda v Ljubljani. Ker mora razvoj Pokojninskega zavoda zanimati slehernega nameščenca prinašamo kratko poročilo.

Zlasti poudarka vredna pa je resolucija, v kateri nameščenci zahtevajo znižanje starostne meje zavarovanja in službene dobe.

V Kranju in na Gorenjskem je že lepo število zavarovancev in zavarovank PZ, kateri se gotovo zanimajo za vprašanja starostnega zavarovanja.

S 1. januarjem 1958 je bilo razširjeno pokojninsko zavarovanje na vsa država in Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani je dobil nalogo, da organizira novo pokojninske zavode v Belgradu, Zagrebu in Sarajevu.

Pokojninsko zavarovanje se je razširilo še na časnika, strojnike in zobne tehnike ter trgovske sotrudnike.

Zavarovanci.

Krog zavarovancev se stalno širi. Pred tridesetimi leti, ko se je začelo izvajati pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščencev, je bil krog zavarovancev še majhen. V zadnjih desetih letih se je število zavarovancev povečalo za 33,9% in je bilo 1959 leta 9419 zavarovancev. To so staroobvezni zavarovanci v Sloveniji in Dalmaciji. Njih absolutni prirastek stalno raste od leta 1953, dalje ter doseže višek leta 1957. Leta 1958, se je število zavarovancev povečalo za 549, lani za 626. Na koncu leta 1959, je bilo zavarovancev 12.968.

Zavarovanje po gospodarskih strokah nam pokaže sledečo zanimivo sliko: V Sloveniji je bila konec leta 1939, najbolj zastopana četrta gospodarska roka (industrija in obrt), ki je s tretjo stroko (rudarstvo in kovinarstvo) zaposljevala skoro polovico vseh zavarovanih nameščencev v Sloveniji, to je 5444 nameščencev.

Koncem lanskega leta je bilo zavarovanih 9632 moških (72,9%) in 3561 žensk (27,1). Razmerje med moškimi in ženskimi je konec lanskega leta ostalo v glavnem enako kakor v prejšnjih letih. Opaža se le neznatno zniževanje odstotka v zadnjih letih.

Prispevki.

Absolutna in relativna razdelitev predpisa na zavarovalnih prispevkih za leto 1958, in 1959, je razvidna iz naslednjih števil. Številke v oklepajih veljajo za leto 1958.

Ljubljansko okrožje je prispevalo 16,9 (16,2), mariborsko okrožje 8,2 (7,95). Skupno je Slovenija prispevala 25,1 (24,15). Savska banovina je prispevala 0,44 ali 0,1% (0,0637) ali 0,19%, primorska banovina 6,27 ali 18,9% (5,85 ali 18,4%), zetska banovina 1,84 ali 5,5% (1,75 ali 5,5%). Skupno so prispevali 33,24 (31,8).

Naslednji podatki kažejo stanje absolutnega in relativnega zaostanka na zavarovalnih prispevkih v posameznih banovinah po stanju konec l. 1959:

	leta 1937	leta 1939		
	din	%	din	%
Ljubljansko okrožje	0-45	—	1-08	—
mariborsko okrožje	0-40	—	0-81	+
dravska banovina	0-85	45-3	1-88	51-8
savska banovina	0-011	0-8	0-017	0-5
primorska banovina	0-72	38-1	1-2	33-6
zetska banovina	0-80	15-8	0-52	14-1

Posamezno ali skupno zdravljenje

Tako med člani delavskega zavarovanja kot v ostali javnosti prevladuje prepričanje, da zdravljenje v raznih ustanovah delavskega zavarovanja ne more doseči tistih uspehov, kakršni so mogoči v primeru posameznega zdravljenja pri privatnih zdravnikih. Kot dokazi pomembnejših uspehov skupnega zdravljenja v ambulantah raznih delavskih zdravstvenih ustanov se navajajo posamezni slučajji, kateri imajo namen prepričati javnost, kako skupno zdravljenje v primeri z individualnim kaže nepobitne dokaze. Tako se zlasti omenja, da pri skupnem zdravljenju izostaja potrebna pozornost, ki se mora posvetiti bolniku. Ustvarja se površnost, ki je često škodljiva. Odgovornost za vsak posamezni slučaj odpade. Z eno besedo: v vprašanju zdravja tisočev ljudi odločuje birokratična organizacija zdravniške službe.

In da se ti dokazi še podkrepe, se navajajo dejstva, da pride v teku dobrih dveh ur v ambulantah delavskega zavarovanja povprečno v skupinah pred zdravnikom tako veliko število bolnikov dnevno, da zdravnik v teh ambulantah, tudi če bi hotel, ni v stanju da bi vsakemu posameznemu bolniku posvetil vso svojo pažnjo, katero posveča zdravnik v privatni praksi v vsakem posameznem slučaju.

Ceprav je zdravniška umetnost v zadnjih desetletjih zelo napredovala, vendar še vedno v zdravljenju posameznih slučajev kaže pomankljivosti in nedostatke. Se vedno ni uspelo znanosti, da prepreči ne v posameznem primeru, kot v celoti škodljive posledice za

Skupnega zaostanka leta 1937, je bilo 1,89 milijonov, leta 1939, pa 364 milijonov din. Od skupnega zaostanka v znesku 364 milijonov din je odpadlo na Slovenijo 1,89 milijonov ali 51,8% ali 48,2% na Dalmacijo. V primeri z letom 1937, se je delež Slovenije na skupnem zaostanku povečal, delež Dalmacije pa znižal. Kljub temu pa je zaostanek v Dalmaciji še vedno znatno večji od razmerja, v katerem je predpis prispevkov v Dalmaciji proti skupnemu predpisu na zavarovalnih prispevkih.

Zavodove dajave.

Število oseb, ki prejemajo invalidne in starostne rente, se je povečalo od 1253 na 1288. Vdovske rente prejema 805 (733), vzgojne prispevke pa 417 (413) oseb, skupno 2510 (2419) oseb. Od leta 1930, do 1939, so narasle rente za 96%. Povračila premij so skupno znašala 1,97 (1,995).

Bilanca vsota je presegla pol milijarde dinarjev z vsoto 521,96 (484,16) milij. din.

Resolucija nameščenske skupine.

Delegati nameščenske skupine so predlagali resolucijo, ki zahteva med drugim naslednje:

Z zadovoljstvom ugotavljajo, da je bilo po splošni razširitvi pokojninskega zavarovanja na vsa država, pokojninsko zavarovanje uvedeno tudi za trgovske pomočnike, zobotehnike in strojnike z izpiti kar je znatna zasluga vztrajnih prizadevanj uprave ljubljanskega zavoda.

Ponovno ugotavljajo, da je zakon o pokojninskem zavarovanju nameščencev potreben temeljitih sprememb. Nameščenci predvsem zahtevajo:

Da se starostna meja za zavarovanje zniža na 60 let, službena doba pa na 55 let, za zavarovanke starostna meja na 55, službena pa pa 30 let. Temu je treba prilagoditi plačilne razrede in rentno odmero. Vdovi se naj prizna vsaj 60% rente, ki pripada umrlemu zavarovancu. Vdova ima pravico do rente tudi takrat ko se je poročila s preko 50 let starih zavarovancem. Otroška renta se naj podaljša do 21. leta starosti, če otrok študira pa do 24. leta starosti.

S sredstvi Pokojninskega zavoda za nameščence je upravljati kar najbolj varčno in po zdravih gospodarskih načelih. Predvsem se mora paziti, da upravni stroški ne presegajo 10% od predpisanih premij.

Zahtevajo, da ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje čimprej izda uredbno o ureditvi medsebojnih odnosov med nameščenskimi in rudarskim zavarovanjem za primer onemoglosti, starosti in smrti.

Predlogi uprave.

Predsednik je nato stavil predloge uprave, po katerih naj bi se upravnemu odboru nudila večja možnost glede ukrepov, nakupa in reneviranja nepremičnin. Odbor je tudi predlagal, naj bi se za brezposelne vtrjal znesek 160.000 din, za vdove in sirote pa znesek 100.000 din. Občni zbor je te predloge sprejel.

piše isto zdravilo istemu bolniku v ustanovi delavskega zavarovanja, katerega mu predpiše v privatni praksi. Bolnik pa je prepričan, da zdravilo delavskega zavarovanja nič ni vredno in ga često niti ne uporabi. Če pa sam za svoj denar kupi zdravilo v lekarni, ga sprejme s prepričanjem, da mu bo pomagalo, da ga bo ozdravilo. Dogode se pa slučaj, da isto zdravilo, katerega je bolnik dobil predpisane v privatni praksi, pri istem bolniku uspešno deluje, če pa ga je bolnik dobil na okrožnem uradu, nima nobenega učinka. To je vzrok delovanja tistega podzvestnega prepričanja, ki se izraža kot učinek sugestije. Ravno v tem osebnem, subjektivnem prepričanju obstoja prednost poednega zdravljenja v primeri s skupnim zdravljenjem. Nedostatki niso vedno samo izraz stvarnega materialnega odnosa, ampak izrazit duševnega razpoloženja posameznega bolnika.

Obstojta pa še neka prednost zdravljenja v ustanovah delavskega zavarovanja pred zdravljenjem v privatni praksi. Ne smemo pozabiti, da so tudi zdravniki ljudje, ki imajo svoje osebne interese. Zdravniku delavskega zavaro-

vanja je iz čisto podzvestnega razloga na tem, da bolnik čim prej ozdravi, da ne obremenjuje ustanovo in njega samega. In pri istem načinu zdravljenja je čisto ta razlika, da ima zdravnik v privatni praksi toliko časa na razpolago, da lahko bolnika prav mnogo izprašuje, to se pravi več kot je pa to slučaj in možnost v ustanovah delavskega zavarovanja, kjer se zdravljenje opravlja v skupinah.

Nekatere države so n. pr. uvedle socializirano zdravniško prakso, pa tudi zdravniku zagotovile in oskrbelo pogoje za nemoten obstanek in delo. Na ta način se je prešlo od individualne privatne prakse na socialno zahtevano družbo, da na sebe prevzame skrb za zdravje poednega. Toda ta socializirana zdravniškova služba je kazala iste pomankljivosti duševnega razpoloženja, katere smo že omenili. Seveda pa more v resnici ustvarjanje zavesti o pravicah in dolžnostih tako posameznika kot zdravnika sčasoma odstraniti nedostatke v razvoju tako važne ustanove v življenju naroda, kateri je pripravljen na nove oblike in spremembe.

TEDENSKE NOVICE

Jesenski velesojem v Ljubljani

Ker je vprašanje termina rešeno, bomo imeli v Ljubljani spet našo velesojno privedev in sicer od 31. avgusta do 9. septembra, na kar opozarjamo javnost in zlasti prijavljene razstavljalce pomladanskega velesoja, ki je moral biti odložen.

KRANJ

Protituberkulozni dispanzer v Kranju: Ordinalci v dispanzerju se radi počitnik ne vrše od 21. julija do vstetega 10. avgusta. Nujni slučajji in bolniki, ki prejemajo pneumotoraks, naj se v tem času oglase na Golniku in sicer vsako sredo ali soboto dopoldne.

Osebnosti. Na davčni upravi so se med uradnim izvršilci sledede spremembe: Blagajnik davčne uprave g. Lojze Stular je bil premeščen v Črnomelj za šefa davčne uprave. Služboval je dolgo vrsto let v Kranju in je bil tako med svojimi tovariši kot pri strankah, katere so imele z njim opravka, zelo priljubljen. Na novem službenem mestu v Beli Krajini mu želimo obilo uspehov z željo naj se še kdaj spomni na Kranj in Gorenjsko. Na njegovo mesto je prišel g. Rožaj Janko višji davčni kontrolor, ki je dosedaj služboval v Brezicah. Iz Kranja k davčni upravi v Celje je bil prestavljen davčni pripravnik g. Kocmur Alojzij. Pri davčni upravi v Kranju je bila nastavljen g. Lokovšek Jerica kot začetni davčni eksekutor.

Kdor zida hišo

mu zasteklim hišo po konkurenčnih cenah. — Pri plačilu šip v naprej še po stari ceni

F. Hlešč steklarna Kranj

Nesreča. Te dni se je peljala z vozom g. Mačica Gorjančeva, ki je nameravala k žagi na Kokriec. Na vozu so se peljali tudi otroci. Se v Kranju pred Zupančičevo vilo poleg Sokolskega telovadišča pa se je zlomila ojnica pri vozu. Gospa je nameravala voz odpeljati h kovaču v popravilo, toda konja je motilo, ker mu je nagajala zlomljena ojnica in se je splašil. Voz se je prevrnil, z njim vred pa gospa Gorjančeva in otroci. Med tem ko se ni otrokom pripetilo nič hudega, pa si je gospa zlomila nogo v členku. Gospe Gorjančevi želimo, da čimprej okreva.

Neurje. V torek popoldne se je nebo nenkrat stemnilo, od juga so se pričeli poditi črni oblaki in grozila je huda nevihta. Med silnim vetrom je nekaj časa padal dež, toče pa k sreči ni bilo. Tema je bilo kot v mraku in silen veter je hupogibal drevje. Na živinskem trgu je vihar odlomil vrhova dvema kostanjema. Prelomil ju je kar čez sredo.

Stavbno gibanje. V Bleiweisovji ulici se je poleg Depolijeve hiše nahajala pritlična hišica, ki je služila za hlev in shrambo. Bila je last dr. Sajevice iz Ljubljane. To hišico je kupil trgovec Rabič iz Senčurja in jo sedaj podirajo. Podrl ji bodo do tal, potem pa bodo sezidali enonadstropno hišo, v katere pritličje bo skladišče, nad njim pa prostori za Rabičeve uslužbenice iz kranjskih trgovin. Gradnja poštnega postojla dobro napreduje in so te dni dovršili pritličje. Če bo le ugodno vreme, bodo skušali stavbo še ta mesec spraviti pod streho. Tudi pri Ljudskem domu so pridno na delu. Južno steno so že postavili, sedaj so pa začeli zidati steno proti župnišću. Spodaj bo ta stena oblova s kamenjem.

STRAZIŠČE

G. senator Brodar v zadnjem „Gorenjcu“ prosi, vse ki so resnicoljubni, naj mu javijo tiste ljudi, ki širijo v Strazišču in okolici laž, da sta on in svetnik Sarc, seveda dekana g. Škerbca ne sme manjkati — interveniral pri vojaških oblasteh, da so se vojaki iz vasi morali preseliti ven v gozdove.

Hvalevredno delo bi storil, kdor bi pomagal, da se izsledi in vendar enkrat razkrinka pred javnostjo tista kovačnica v Strazišču, v kateri se kujejo in potem razširjajo take laži.

Ta laž je sicer neumna — kateri razsodni človek bo verjel, da vojaška oblast kar na intervencijo tega ali onega premešča vojaštvo — je pa zelo zlobna, ker ima namen nahujskati vojake zoper gotove osebe. Sicer smo pa v Strazišču takih in enakih laži že vajeni, še bolj neumnih, n. pr. da je Korošec kriv umora v Marseju, da bo sedaj precej Jugoslavija v vojni, ker je Korošec postal minister.

Zalostno je, da še v teh časih nekateri ljudje ne morejo krotiti svoje zagrizenosti.

Lažnjivi Klukec, o katerem piše Valvazor, je bil doma iz Jame, sedaj pa ima Strazišče to čast, da ima v svoji sredi lažnjivega Kljukca.

Razpisujemo nagrado din 500 za onega, ki bi prinesel dokaz, kdo je razširjal te lažnjive govornice, da moremo izročiti sodišču razširjevalce lažnjivih govoric.

NAKLO

Večja tombola. Tukajšnje Prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 11. avgusta oz. v slučaju slabega vremena na praznik, dne 15. avgusta 1940, ob treh popoldne veliko tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za zgradbo novega Prosvetnega doma v Naklem. Brez dvoma bo to največja podeželska tombola v letošnjem letu.

Glavni dobiček bo motorno kolo, drugi dobiček pa lep šivalni stroj. Ze ta dva dobitka pričata, da bo vredno na dan tombole priti v Naklo in preizkusiti svojo srečo. Toliko za danes, ostalo bomo še pravočasno objavili. Pomnite le to, da 11. avgusta v Naklo gremo.

KOVOR

Tombola Prosvetnega društva Kovor, ki je bila prijavljena za 21. julija, je preložena na 28. jul. ob 3. uri. Igralo se bo na prostoru poleg društvenega doma. Glavni dobitki so: Kuhinjska oprava, 6 moških in ženskih koles, zaboj sladkorja, vreča moke, ura, čevlji in še nad 200 manjših dobičkov. Tablice se prodajajo po 3.— din. Čisti dobiček je namenjen za dograditev Prosvetnega doma.

Prijatelji in znanci, pridite, da nam s tem pomagate povzdigniti naš dom, da bo segal kvišku in vabil ljudstvo k pouku in zabavi. V slučaju slabega vremena se vrši tombola 4. avgusta 1940. Za jedajo in pijačo dobro preskrbljeno!

Vsi iskreno vabljeni, da se napotite srečni domov. Odbor.

Poslužimo se
»PUTNIKA«
V KRANJU
Vozne karte stanje točno toliko kot na postaji, dobite jih dan, dva ali več pred odhodom, ako ste zadržani, lahko karto vrnete.
Preden se podate na pot, pridite na brezplačen posvet
K »PUTNIKA«

SKOFJA LOKA

Skrčenje delovnega časa

V soboto dne 6. julija je „Škofjeloška predilnica“ razglasila vsemu delavstvu, da je primorana vsled neredne in nesigurne dobave surovin skrajšati delovni čas od 8 na 6 ur dnevno in to počenjši s ponedeljkom dne 22. t. m. Delavstvo se zaveda, da je tovarna res v precejšnjih zadregah glede dobave surovin. Zaveda se tudi, da ja ta odlok tovarne popolnoma na mestu. Bolje je, da se dela vsaj nekaj kot pa v doglednem času nič. Vendar je delavstvo s tem odlokom silno prizadeto. Današnja draginja je delavcu že sedaj komaj dopuščala živeti. Še veliko težje bo sedaj, ko bo zaslužka toliko manj. Upamo, da bo to skrajšanje delovnega časa omejeno na čim krajšo dobo.

Naznanilo!

Čenjenemu občinstvu sporočam, da zopet izvršujem vsa pleskarska in soboslikarska dela in se za naročila najtopleje priporočam.

Krofi Karol
soboslikar in pleskar
KRANJ, Puharjeva ul.

Razpis

Tehnični razdelek sreskega načelstva v Kranju razpisuje mesto drž. cestarja — stalnega delavca na progi drž. ceste št. 2 med km 680 — 685,5 s sedežem na Jesenicah ali Hrušici z mesečno plačo 541,44 din in dodatkom za stanovanje v iznosu 90,24. din.

Prošnje opremljene s potrebnimi prilogami se morajo vložiti pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Kranju do 24. julija 1940.

Upoštevali se bodo le oni prošilci kateri so odslužili kadroški rok in kateri niso mlajši od 23 in ne starejši od 50 let. Natančnejša pojasnila daje pisarna tehničnega razdelka. Sresko načelstvo v Kranju dne 17. julija 1940.

O. F. O.
KRANJ

Lakho-atletске okrožne tekme ZFO v Kranju. Na letnem telovadišču kranjskega FO na Flanini je bilo v nedeljo dopoldne zelo živahno. Člani in mladiči kranjskega, tržiškega in škofjeloškega okrožja so se zbrali k okrožnemu tekmovanju v disciplinah lahke atletike. Poleg odsekov iz navedenih okrožij so se tekem udeležili še tekmovalci nekaterih drugih odsekov iz Gorenjske, Ljubljane in ljubljanske okolice, tako da je bilo za močno konkurenco dovolj poskrbljeno.

Lahka atletika je na deželi še v povojih. Če izzamemo par centrov kot Ljubljana, Maribor in Jesenice, moramo ugotoviti, da smo v tej

panogi še premalo dosigli. Pri nas prvenstveno prednjači nogomet, pri telovadnih društvih pa orožna telovadba. Lahki atletiki se še ni odprl tisti razvoj, kot ga vidimo v drugih državah. To panogo športnega udejstvovanja smo vedno preveč zanemarjali. Gojila se je le po potrebi, za priložnostne nastope, meetinge in podobno. Sistematične, trajne in dosledne vzgoje v lahki atletiki pri nas ne poznamo. Tudi v Kranju je športne mladine dovolj, toda za lahko atletiko pravih reprezentantov z dobrimi uspehi ni bilo nikdar. Nedeljske tekme so pokazale, da je tudi lahka atletika zelo lepa športna panoga, katero naj nedeljski tekmovalci gojijo še naprej do dosege še boljših rezultatov.

Lahka atletika v slovenskem športu se bo dala močno poživiti in dvigniti, če se bo pritegnilo k delu vse skrite talente in moči iz podeželskih vrst in odsekov, kajti samo mesta dajejo premalo naraščaja za to panogo, ki potrebuje ne samo dobrih posameznikov kot pri orožni telovadbi, ampak dobrih vrst.

Zato bo nedeljsko tekmovanje naših fantov atletske tekme, čim pogosteje, privabiti vsi mladino, ki stremi za športnim udejstvovanjem. Treba bo tudi podeželskim lahko atletom poskrbeti za učitelje in trenerje, poskrbeti za stalno, sistematično vzgojo. Treba bo novih primernih telovadišč in športnih naprav. Šele ko bo na ta način pritegnjena vsa podeželska mladina k športu, ko bo iz vse te mladine res izšla elita novega naraščaja, bomo imeli dovolj športnikov lahko-atletov, ki naj se potem v družbi najboljših in pod nadzorstvom dobrih učiteljev izvezbajo za nastope tudi na mednarodnih prireditvah.

Zato bo nedeljsko tekmovanje naših fantov v tem oziru znaten korak naprej, zlasti še, ker je bilo na startu tudi več starejših priznanih lahko-atletov, katerih nastop je gotovo bodrilno in vzgojno vplival na mlajše člane, oziroma tekmovalce. V naslednjem nekaj rezultatih:

Tek na 100 m, mladiči: 1. Oblak Ludvik (Tržič) 12,8; 2. Poštajnar Janez (Sk. Loka) 13,1; 3. Mežek Mirko (Tržič) in Škele Janez 13,6.

Člani: 1. Klinar Janez (Kor. Bela) 2. Lavrenčič Slavko (Prismkovo) in Oblak Ludvik (Tržič) oba 12,2.

Skok v višino, mladiči: 1. Oblak Ludvik (Tržič) in Poštajnar Marjan (Sk. Loka) 153; 3. Rant Pavle (St. Vid n. Lj.) 148.

Člani: 1. Strupi Janez (Kranj) 165; 2. Jeglič France (St. Peter, Lj.) in Mavsar Darko (Kranj) 160 cm.

Tek na 1000 m, mladiči: 1. Sedej (L., Siška) 3:01,3; 2. Malec Stane (Kranj) 3:01,9; 3. Mehle Ivan (Tržič) 3:14.

Met krogla, mladiči: Ramovž Marjan (Kranj) 12,29 m; 2. Oblak Ludvik (Tržič) 11,65 m; 3. Poštajnar Janez (Sk. Loka) 11,14 m.

Člani: 1. Jeglič France (Lj., Sv. Peter) 13,22 m; 2. Klinar Janez (Kor. Bela) 12,95 m; 3. Mavsar Darko (Kranj) 12,58 m; 4. Gogala Miro (Kranj) 11,05 m.

Tek na 1500 m: 1. Proj Ivan (Smartno) 4:36; 2. Erce Fran (Vodice) 4:31.

Skok v daljavo, mladiči: 1. Oblak Ludvik (Tržič) 568 cm; 2. Poštajnar Janez (Sk. Loka) 562 cm; 3. Stele (St. Vid n. Lj.) 545 cm.

Člani: 1. Klinar Janez (Kor. Bela) 620 cm; 2. Strupi Janez (Kranj) 600 cm; 3. Oblak Anton (Tržič) 565 cm.

Met kopja, člani: 1. Mavsar Darko (Kranj) 58,15; 2. Klinar Janez (Kor. Bela) 43,25; 3. Oblak Anton (Tržič) 37,80.

Met diska, mladiči: 1. Erman Franc (St. Vid n. Lj.) 37,20; 2. Poštajnar Marjan (Sk. Loka) 30,70; 3. Smole (Dravljje) 28,90.

Člani: 1. Jeglič France (L., St. Peter) 36,43; 2. Mavsar Darko (Kranj) 34,31; 3. Klinar Janez (Kor. Bela) 33.

Tek na 800: 1. Klinar Janez (Kor. Bela) 2:18; 2. Zele Franc (Lj., Siška) 2:18,4; 3. Fras Marjan (Kranj) 2:21.

Triskok, mladiči: 1. Oblak Ludvik (Tržič) 11,30; 2. Poštajnar Marjan (Sk. Loka) 10,85; 3. Smole (Dravljje) 10,50.

Člani: 1. Strupi Janez (Kranj) 11,42; 2. Klinar Janez (Kor. Bela) 11,25; 3. Mavsar Darko (Kranj) 10,26.

Izven sporeda je tekel član FO v Trhoveljah Knez Ludvik za trening 10.000 m. in sicer po cesti, ker na tekalicu ne bi mogel teči. Tekel je 38,35.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0'50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Kolesa nova ali rabljena kupite po neverjetno nizkih cenah samo pri trvdki Julij Zevnik, Stražišče.

Abiturientka realne gimnazije, odličnakinja inštruirala vse predmete. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Posestvo za 5 glav živine rediti, tudi samo zemljišče brez poslopij kupim. Kdor proda naj sporoči ceno z natančnim opisom upravi „Gorenjca“.

Lepa soba prazna ali opremljena s posebnim vhodom se odda takoj. Poizve se Jenkova 33.

Mlatilnico s tresenjem in reto malo rabljeno ugodno proda Novak Lovro, Pivka 6.

Odda se stanovanje soba in kuhinja v I. nadstropju s 1. avgustom. Glavni trg št. 17.

Več stavbnih parcel 200 m od farne cerkve v Kranju se proda. Poizve se v upravi.

Stanovanje enosobno takoj oddam, Klanc 57.

Klavir rabljen, v dobrem stanju ugodno prodam. Poizve se v restavraciji „Semen“.

Cviček

pravi doljenjski, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

Kolesa

po starim cenam kupite v trg.

Omejc Ivan

KRANJ - Tavčarjeva 9

Na vrhu Rožnenskega klanca

Šivalne stroje

nove in rabljene kupite ali zamenjate poceni v trgovini

Omejc Ivan - Kranj

Tavčarjeva ulica št. 9

Sprejema tudi popravila!

VSAKOVRSSTNO

POHIŠTVO

dobite najceneje

V ZALOGI POHIŠTVA

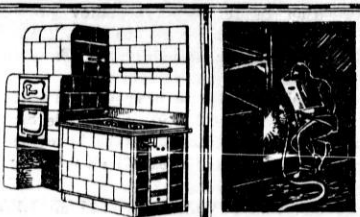
"LIPA"

KRANJ - Layerjeva ul.

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

K. TONEJC
Kranj

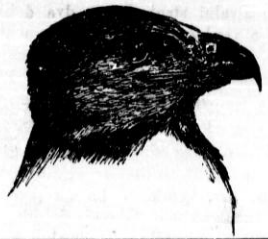

Elektrovarjene štedilnike, kakor tudi vsa ostala ključavnica dela izvršuje v strokovni izdelavi R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ

Joža Herfort:

11

Alma se je plašno umaknila za korak.

SIN
ČRNIH
GORA

Marko in Alma sta ostala pod steno. Kot je bilo med lučjo in senco v črnih stenah, tako je bilo ostro nasprotje med krepkim sinom gora in nežnim dekletom, ki je zrastle sredi mesta. Njeni polti se ni smejalo sonce in roki nista bili vajeni trdega dela, skoro prosojni sta bili. Marko se je ozrl v steno za Fredom, gledal, iskal, toda le zdaj pa zdaj je zapel cepin, ki se je zadel ob steno, plezalec pa mu je izginil izpred oči. Prav kot mu je bilo hudo prvič, tako mu je tudi sedaj srce zatrepetalo za te lepe otroke gora, za orle. Kako mu je bilo žal orliča že tedaj, ko ga je videl v gnezdu z daljnogledom in sam, prosti sin gora ga je obsodil v sužnost. Lice mu je postalo otožno, na čelo mu je legla senca. Tiho mu je dejala Alma, kot bi se ga bala zdramiti iz te otožnosti:

„Marko, na kaj mislite? Zakaj ste otožni, da niračni?“

„Alma, mračen sem, bojim se. Vse mi je zoprno in če bi ne bilo vas, bi že zdavnaj zdviljal, preklinjate ljudi, ki uničujejo naše prelepe gore, one, ki jih je sam vrage prinesel v te previsne Črne gore. In jaz sam, sem izdal moje orle. Jaz sem jim hotel ukrasti mladiča, toda Bog sam me je s svojo roko odvrnil, da nisem skrnil tega svetega kraja!“ Divje je gorel ob teh besedah. Prsi so se mu burno dvigale, kri je divje plala po mlademu telesu.

Fred je odložil ob jezeru puško in daljnogled, pogledal še na uro in se nameril na najtežji kos poti. Znojen in zmujen je prišel do previsa, splazil se do roba. Pred njim je zazijala globina. Ko se je sklonil še nižje, je bil tik nad gnezdom. Mladič, en sam je bil, je presunljivo zaklical, ko je začutil nevarnost. Fred je oprezno stegnil roko, toda jo sunkoma umaknil, ko mu je zasičala tik ob glavi orličina perot. Silovita naglica je nesla ponosno ptico po zraku. Fred se je bled pritislil ob steno in čakal — napada! Orlica je zaklikala, kot bi hotela povedati otročiču, da je v nevarnosti. Morda ga je bodrila, morda je klicala samca. Za hip se je umaknila, je izginila.

Fred je iztegnil roko, toda mladiča ni dosegel. Ves čas je mladič klicel, jokal bi dejal. Grozotno so odmevali obupni klici otroka, ki je obupno klical mamico. Zrak nad skalami je bil razgret, da je potrepetavala sopolica. V vrhah se je lovil veter, gorski molk pa so rezali ostri klici orlovskega otroka. Vsi napori, da bi dosegel mladiča, so bili jalovi, le čezdalje huje je kričal. „Brez zanke na palici ga ne bom dobil.“ To je bil zaključek Fredovih razmišljanj. V potrditev teh misli se je pokazal na obzorju orlovski par in se presenetljivo naglo bližal gnezdu. Fred je že plezal proti jezeru. Orlovska družina in bližina mu ni bila najprijetnejša, puška pa je počivala ob jezeru.

Tako si je mislil in telmačil Fred vedenje orlovskih staršev. Slab poznavalec prirode je bil. Ni vedel, da so orli plašnejši kot negodni mladič, da so le plašno plavali okoli gnezda, še tedaj, ko je bil on že pri jezeru in kasno je samica sedla na gnezdo.

Še enkrat je čul krik mladiča, ko je dospel do jezera, ves poten in uspehan, je videl v zraku orla, orlica pa je sedela ob gnezdu in varovala mladiča. Hipoma se je nečesa domislil, zgrabil

za puško, se naslonil na skalo in pomeril — orlico. „Če ne ubijem orlice, mladiča sploh ne dobim!“ mu je nekaj dejalo. Sam vrage mu je vcepil to misel, tako je kasneje dejal Marko. Ozek, tenek pok je presekal gorsko tišino, ki jo je motilo samo enakomerno padanje vode. Orlica je odskočila z gnezda in zaplavala v zrak, tik nje pa se je odrobil kos skale in rahel oblak prahu se je potegnil nad gnezdom.

„Vrage, zgrešil sem te!“

Zaklep na puški je zaropotal, drugi naboj je skočil v cev. Orlica je zaplavala nižje in že je krogla v drugo zasičala po zraku. Odmev se je tavaje lovil po čerih. Ko je zamrl z zateglim aah, v dolu, je zaplavalo iz orličinega krila pero, ki ga je odbila krogla, ptič sam pa je zaplaval za skale in se naglo spuščal v globel. Krogla mu je oprasnila kost in posnela, ter mu odbila pero. Pečkoča bolečina se je zarezala orlici v telo, ko pa je v nemi bolečini zavila na skalni stolp in se je pričela spuščati navzdol, se ji je krilo povesilo, kost, ki jo je krogla oprasnila, se je zalomila in orlica-mati je kot kamen padala poševno navzdol, le ko je hotela zakrmariti z zdravo perotjo jo je dvakrat, trikrat v velikem loku zavrtelo, končno je padla med skale in negibno obležala.

Alma, pojdiva, je sunkovito dejal Marko, večer bo in Fred se bo vrnil itak preko sedla, pojdiva, da ne bo preje pri šotoru kot midva. Vzpon je že davno premagal in orlica je že dobil, če ga je. Zadnje besede je povdaril s trpkostjo osornostjo tako, da ga je Alma začudeno pogledala.

„Sicer bomo pa videli!“
Prav v tem hipu je visoko gori v skalah zateglo počilo in odmev se je tavaje lovil po sednjih stenah. Marko se je sunkoma obrnil v smer strele in pogledal orla, ki je plaval in krožil nad stolpastimi skalami nad doljno steno. V tem je počilo v drugo in orlu se je zavrtelo iz peroti pero in se počasi vrtinčilo nizdol.